

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség új levegőminőségi adatmegjelenítője

European Environment Agency (EEA), 17. 06. 2021

Kulcsszavak: globális egészségügy, környezetegészségügy, levegőminőség, Európai Környezetvédelmi Ügynökség, European Environment Agency – EEA, Európai Unió

Forrás Internet-helye:

<https://www.eea.europa.eu/hu/highlights/az-uj-europai-levegominosegi-adatmegjelenito> ,

Air quality in Europe – EEA Report Nr. 09/2020 (164 p.):

<https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2020-report>

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (European Environment Agency – EEA) új levegőminőségi adatmegjelenítőjén a városokat a legtisztábbtól a legszennyezettebbig rangsorolja, annak alapján, hogy az elmúlt két naptári év során milyen volt a finomrészcskék (PM_{2,5}) átlagos szintje.

Levegőminőség tekintetében 2019 és 2020 között a három legtisztább európai város a svédországi Umeå, a finnországi Tampere és a portugáliai Funchal volt. A három legszennyezettebb város Európában a lengyelországi Nowy Sacz, az olaszországi Cremona és a horvátországi Slavonski Brod volt.

Az adatmegjelenítőben szereplő 323 város közül a levegőminőség 127 városban jó, vagyis a finomrészcskék (PM_{2,5}) szintje nem haladja meg a légköbméterenkénti 10 mikrogramm (10 µg/m³) értéket, amely az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által meghatározott egészségügyi irányadó érték hosszú távú expozíció esetén.

Az Európai Unió a finomrészcskék (PM_{2,5}) éves határértékét 25 µg/m³ értékben határozta meg a tiszta levegőre irányuló szakpolitikák keretében. Az adatmegjelenítő akkor minősíti a hosszú távú levegőminőséget nagyon rossznak, ha a PM_{2,5} szintek elérik ezt a küszöbértéket vagy afölött vannak, ebbe a kategóriába tartozik öt lengyel, horvát és olasz város.

A korai elhalálozás és megbetegedés tekintetében a légszennyező anyagok közül a finomrészcskéknek van a legnagyobb hatásuk az egészségre. Az adatmegjelenítő tájékoztatást nyújt minden egyes város hosszú távú levegőminőségéről. A finomrészcskéknek (PM_{2,5}) való hosszú távú expozíció szív- és érrendszeri, valamint légzőszervi betegségeket okoz.

Jóllehet az elmúlt évtized során Európa levegőminősége jelentősen javult, az EEA legutóbbi éves levegőminőségi értékelése szerint a finomrészcskéknek való expozíció 2018-ban 41 európai városban körülbelül 417.000 idő előtti halálozást okozott.

Bár az elmúlt néhány év során a levegő minősége jelentős mértékben javult, a légszennyezés számos európai városban továbbra is változatlanul magas. Ez a könnyen használható városi levegőminőségi adatmegjelenítő lehetővé teszi a polgárok számára, hogy összehasonlítsák városukat más európai városokkal a légszennyezés tekintetében. Konkrét, helyi információkat nyújt, melyek ismeretében a polgárok jogosan kérhetik, hogy a helyi hatóságok kezeljék a problémát. Ez mindannyiunknak segíteni fog abban, hogy elérjük az EU szennyezőanyag-mentességi céljait.

Az adatmegjelenítő adatokat szolgáltat az EEA-tagországok több mint 300 városának finomrézecske-szintjéről. A környezeti levegő minőségéről szóló uniós irányelvek értelmében a tagállamok által az EEA-nak bejelentett adatokat használja fel. A PM_{2,5} adatok a városi és elővárosi térségek területein, több mint 400 megfigyelőállomás által végzett földi méréseiből származnak. Ezek a mérőállomások megbízható képet adnak a lakosság légszennyezésnek való kitettségéről.

A leolvasott értékek és rangsorolások az elmúlt két naptári év PM_{2,5}-koncentrációjának éves középértékén alapulnak, az előző évre vonatkozó naprakész adatokat és az előző évet megelőzőre vonatkozó validált levegőminőségi adatokat felhasználva. A táblázat az európai városokat az elmúlt két teljes naptári évben mért átlagos finomrézecske-szintjük szerint rangsorolja. Az EEA a jövőben meg fogja vizsgálni más fontos légszennyező anyagoknak az új eszközbe történő beépítését.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) egészségügyi alapú iránymutatást dolgozott ki a levegő köbméterenként 10 mikrogramm (10 µg/m³) finomrézecskekének való hosszú távú expozíciójára vonatkozóan. Az Európai Unió a finomrézecskek (PM_{2,5}) éves határértékét 25 µg/m³ értékben határozta meg a tiszta levegőre irányuló szakpolitikák keretében.

Az adatmegjelenítő által használt levegőminőségi szintek a következők:

- **jó**, ha a finomrézecske-szint a WHO szerinti éves irányérték, azaz 10 µg/m³ alatt van,
- **mérsékelt**, ha a finomrézecske-szint 10 és 15 µg/m³ között van,
- **rossz**, ha a finomrézecske-szint 15 és 25 µg/m³ között van, és
- **nagyon rossz**, ha a finomrézecske-szint eléri vagy túllépi az Európai Unió által meghatározott 25 µg/m³ határértéket.

Az adatmegjelenítőben **nem minden város szerepel**. Az adatkészletben olyan városok szerepelnek, amelyek az Európai Bizottság Urban Audit (Európai városstatisztikai adatgyűjtés) részét képezik, és lakosságuk 50.000 főnél nagyobb. Nem szerepelnek azonban azok a városok, amelyek nem rendelkeznek városi vagy elővárosi megfigyelőállomással, és azok a városok sem, amelyek esetében az ezen megfigyelőállomásokból származó adatok egy naptári éven belül a napok kevesebb mint 75%-át fedik le.